

“ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਦਯਾ ਕਰ!”

ਲੂਕਾ 18:9-14, ਇਕ ਨੇੜ ਝਾੜ

ਬਾਈਬਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਕ ਟੀਚਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਪੜ੍ਹਾਇਆ: ¹

ਉਸ [ਯਿਸੂ] ਨੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਭਈ ਅਸੀਂ ਧਰਮੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਏ, ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਦੂਆ ਮਸੂਲੀਆ। ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੇ ਖਲੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀ ਵਿਚ ਇਓਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਮੈਂ ਹੋਰਨਾਂ ਵਾਂਗੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜੋ ਲੁਟੇਰੇ, ਕੁਧਰਮੀ ਅਤੇ ਜਨਾਹਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਇਸ ਮਸੂਲੀਏ ਵਰਗਾ ਹਾਂ! ਮੈਂ ਸਾਤੇ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰੀ ਵਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਸ ਮਸੂਲੀਏ ਨੇ ਕੁਝ ਫ਼ਰਕ ਨਾਲ ਖੜੋ ਕੇ ਐਨਾ ਵੀ ਨਾ ਚਾਹਿਆ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਵੱਲ ਚੁੱਕੇ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਪਿੱਟਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹ ਧਰਮੀ ਠਹਿਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਜੋ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਲੂਕਾ 18:9-14)।

ਉਸ ਟੀਚਰ ਨੇ ਫ਼ਰੀਸੀ ਵਾਲੇ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹਲੀਮੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਉਸਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਆ ਕੀਤੀ: “ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਅਸੀਂ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਫ਼ਰੀਸੀ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ...” ਜਦ ਕੋਈ ਸਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਚਿਆਈਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਈਏ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਲੂਕਾ 18:9-14 ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੁਣੌਤੀ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰਹੀਏ।

ਦੋ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ

ਯਿਸੂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਵਚਨ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ: “ਉਸ ਨੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਭਈ ਅਸੀਂ ਧਰਮੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ... ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵੀ ਦਿੱਤਾ” (ਆਇਤ 9)। ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਖਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਟੀਚੇ ਤੇ ਫੇਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ: “ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਜੋ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇਗਾ' (ਆਇਤ 14ਅ)।²

ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸੂ ਨੇ ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਹਲੀਮੀ ਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਉਸਨੇ ਇਕ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਰਮਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਸਨ: ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੈਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੌੜੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੇ ਡੰਡੇ ਤੇ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਤੇ।³ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੰਬਰ 1: ਫ਼ਰੀਸੀ

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, 'ਦੋ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਏ' (ਆਇਤ 10ਉ)। ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਹੈਕਲ 'ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਦਾ ਘਰ' (ਲੂਕਾ 19:46) ਸਦਾਵੇਂ⁴ ਯਹੂਦੀ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਨ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।⁵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਵਾਰੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਸਭ ਦੁਆ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ; ਪਰ ਆਦਮੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਮੇਲ ਬਲੀ ਦੀ ਜਗਵੇਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।⁶ ਇਹ ਸੁਣਨਾ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 'ਦੋ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਏ।'

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ' ਸੀ (ਆਇਤ 10ਅ)। ਫਿਰ ਤੋਂ, ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਫ਼ਰੀਸੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਹੱਦ ਚੌਕਸ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।⁷

ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਖਲਨਾਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ ਸਨ।⁸ ਪਰ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਚੰਗਾ, ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਪਵਿੱਤਰ ਰਵਾਇਤਾਂ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤਰੀਕੇ ਉਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਨ ਜਿੰਨੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ, ਫ਼ਰੀਸੀ ਲੋਕ ਸਥਿਰਤਾ ਬੁਰਜਾਂ ਵਾਂਗ ਖਲੋਤੇ ਸਨ।

11 ਅਤੇ 12 ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰੀਸੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਰਖ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਉੱਚ ਨੈਤਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸਨ: ਉਹ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕੁਧਰਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।⁹ ਉਹ ਜਨਾਹਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਕਾਇਮ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ: '10 ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਦੇ ਦਿਨ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ 16:29, 30¹¹); ਪਰ ਇਹ ਫ਼ਰੀਸੀ ਹਰ ਸਾਲ 104 ਵਾਰ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ (ਹਰ ਸੋਮਵਾਰ ਅਤੇ ਵੀਰਵਾਰ¹²; ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 6:16)। ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ ਅੰਨ, ਮੈ, ਤੇਲ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਦਸਵੰਧ (10 ਫੀਸਦੀ) ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ (ਵੇਖੋ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 14:22, 23); ਪਰ ਫ਼ਰੀਸੀ ਲੋਕ ਜੋ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਭ ਦਾ ਦਸਵੰਧ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬਾਗ ਦੇ

ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪੌਦੇ ਦਾ ਦਸਵੰਧ ਵੀ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 23:23)।

ਕਿਸੇ ਫ਼ਰੀਸੀ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਹੋਣ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਕ ਚੰਗਾ ਨਾਗਰਿਕ, ਇੱਜ਼ਤਦਾਰ ਆਦਮੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਧਾਰਮਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਵੇਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ‘‘ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿੱਥੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ?’’ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ‘‘ਜਦ ਵੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।’’ ਮੈਂ ਫੇਰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰੀਸੀ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੰਬਰ 2: ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਜੇ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

KJV ਵਿਚ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ‘‘ਪਬਲੀਕਨ’’ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ KJV ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।¹³ ਆਧੁਨਿਕ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘‘ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ’’ ਅਤੇ ‘‘ਟੈਕਸ ਲੈਣ ਵਾਲਾ’’ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਆਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ IRS¹⁴ ਏਜੰਟ ਦਾ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਵੇ। ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ।

ਰੋਮ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਿਥੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਮਿਥੀ ਗਈ ਰਕਮ ਰੋਮ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਛੂਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਰੇਡੀਓ ਜਾਂ ਟੀਵੀ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਸੀ।¹⁵

ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਇਤਜ਼ਾਮ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸੌਵਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਾਲਚੀ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ। ‘‘ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਟੈਕਸ ਸੀ। ... ਪੋਲ ਟੈਕਸ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਸੀ। ... ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਸੁਲਕ ਸਨ, ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ, ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਫਾਟਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਮਸੂਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹⁶

ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰ¹⁷ ਅਤੇ ਚੋਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਲੂਕਾ 18 ਵਿਚ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ‘‘ਪਾਪੀ’’ (ਆਇਤ 13) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 19:5-7)। ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹⁸ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੋਗੇ। ਤਾਂ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ

ਕਿ ਇਕ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਿਆ।

ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਇਹ ਆਦਮੀ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਰੀਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਪਰਮੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਿਨਾਗੋਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ; ਸਿਨਾਗੋਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਆਦਮੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਪ ਭਰੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਫ਼ਤ ਆਈ ਹੋਵੇ: ਸ਼ਾਇਦ ਉਸਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੌਲਤ ਕਮਾਉਣਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਲੰਮੀ, ਹਨੇਰੀ ਠੰਡੀ ਰਾਤ ਜਾਗ ਕੇ ਕੱਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਉਸਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਕਾਰਣ ਚਾਹੇ ਜੇ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਸਮਾਜ ਚੋਂ ਛੇਕਿਆ ਹੋਇਆ ਇਹ ਆਦਮੀ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਗਿਆ।

ਦੋ ਦੁਆਵਾਂ

ਦਰਿਸ਼ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ।

[ਪਹਿਲਾਂ ਫ਼ਰੀਸੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ] ਦੁਆ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਹ ਬੜੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ [ਹੈਕਲ ਦੀਆਂ] ਪੁੱਛੀਆਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਵੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਲ ਬਲੀ ਦੀ ਵੇਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਕੜ ਕੇ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਚੌੜੇ ਤਵੀਜ਼ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗੱਲਾਂ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ [ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ]।¹⁹

ਫਿਰ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਸਨੂੰ ਵੇਖ ਨਾ ਲਵੇ। ਭੀੜ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਨਿੱਕਲਦੇ ਹੋਏ, ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਧੱਕੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਡੇਲੇ ਟੱਡੇ ਅਤੇ ਮੁੱਠੀਆਂ ਕੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।²⁰ ਮੈਂ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ: ‘ਉਹ ਇੱਥੇ ਕੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ?’ ਉਹ ਆਦਮੀ ਇਕਾਤ ਥਾਂ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਝੁਕਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਦੁਆ ਨੰਬਰ 1: ਫ਼ਰੀਸੀ

ਦਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਓ ਪਹਿਲੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਦੁਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ: ‘ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੇ ਖਲੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀ ਵਿਚ ਇਉਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ’ (ਲੂਕਾ 18: 11ਉ)। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਲੇ ਕੇ ਦੁਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੁਆ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਹੈ (1 ਰਾਜਿਆਂ 8:22; ਮਰਕੁਸ 11:25)। ਉਹ ਉੱਥੇ ਖਲੋਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਸਭ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਣ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 6:5)।

ਪਰ ‘ਆਪਣੇ ਜੀ ਵਿਚ’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਦੁਆ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਫ਼ਰੀਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਬੇਹੱਦ ਬੋਲਣਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਦਵੇ’ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 6:7²¹)। ‘ਆਪਣੇ ਜੀ ਵਿਚ’ (ਜਾਂ ‘ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ’; KJV) ਕਥਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਆ

ਬੇਸ਼ੱਕ ਖੁਦਾ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੁਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਹੀ ਸੀ, ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ’’ (ਲੂਕਾ 18: 11ਅ)। ਇਸ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 6: 9; ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 6)। ਜੇ ਫ਼ਰੀਸੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬਸ ਕਰ ਦਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ‘‘ਧਰਮੀ ਠਹਿਰ ਕੇ’’ (ਲੂਕਾ 18: 14) ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੁੜ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਦੁਆ ਕਰਨੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ।

‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਮੈਂ ਹੋਰਨਾ ਵਾਂਗੂ’’ ਨਹੀਂ ਹਾਂ (ਆਇਤ 11ਅ, ਏ)। ਇਹ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੱਸੀਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਨ: ‘‘ਲੁਟੇਰੇ, ਕੁਧਰਮੀ ਅਤੇ ਜ਼ਨਾਹਕਾਰ’’ (ਆਇਤ 11ਸ)। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵੇਖਿਆ। ਦੂਰ ਤਕ ਉਸਨੂੰ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕੋਈ ਵਰਦੀ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿੱਲਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ‘‘ਮੈਂ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ।’’ ਬਹੁਤੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ‘‘ਅਤੇ ਨਾ ਇਸ ਮਸੂਲੀਏ ਵਰਗਾ ਹਾਂ’’ (ਆਇਤ 11ਹ) ਦੂਜੇ ਆਦਮੀ²² ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਤਿਉੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਵੱਲ ਜਿਹੜੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖੜੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹੀ ਉਂਗਲੀ ਉਠਾਈ ਜਿਹੜਾ ‘‘ਦੂਰ ਖੜਾ ਸੀ’’ (ਆਇਤ 13)। ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਵਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਤੁਲਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਾਲ। ਗਲੈਨ ਪੇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ‘‘ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇੰਨੇ ਕਠੋਰ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਲਨਾ ਲਈ ਨੈਤਿਕ ਕਿੱਸੇ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਣਗੇ।’’²³

ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ: ‘‘ਮੈਂ ਸਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਵਾਰੀ ਵਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸੌਂਧ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ’’ (ਆਇਤ 12)। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਅੱਛਾਈਆਂ ਗਿਣਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਕਾਲ ਦੀ ਉਸਨੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਇਉਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ’’ (ਆਇਤ 11) ਇਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ‘‘ਦੇਰ ਤਕ ਦੁਆ’’ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਸੀ (ਲੂਕਾ 20: 47)।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਫ਼ਰੀਸੀ ਦੀ ਦੁਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੁਰਾਈ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਸੱਚ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘‘ਸ਼ੇਖੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ, ਮੈਂ ਸੱਚ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।’’ ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਖੁਦਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੁਆ ਦਾ ਇਹ ਯਹੂਦੀ ਤਰੀਕਾ ਸੀ। ‘‘ਯਹੂਦੀ ਬੰਦਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖੁਦਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗੈਰ ਕੌਮ ਨੌਕਰ ਜਾਂ ਔਰਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।’’²⁴

ਫ਼ਰੀਸੀ ਦੀ ਦੁਆ ਵਿਚ ਗਲਤ ਕੀ ਸੀ? ਉਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਆਦਮੀ ਨਾਕਾਮ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਕਈ ਕਮੀਆਂ ਗਿਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਾ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਬੇਨਤੀ

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੇਚਾਰੇ ਪਾਪੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਖੁਦਾ ਅੱਗੇ ਦੁਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸੁਣਾਈ ਸੀ: ਉਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ (1) ‘‘ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਧਰਮੀ ਹਨ’’ ਅਤੇ (2) ‘‘ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ ਸਨ’’ (18:9)।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਫ਼ਰੀਸੀ ‘‘ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।’’ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੁਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਖਾਇਆ, ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਵਿਖਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ (ਆਇਤ 14)।

ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਇੱਛਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੁਰਿਆਈ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਲੂਕਾ 6:46)। ਫ਼ਰੀਸੀ ਵੱਲੋਂ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ੀਰੇ ਦਾ ਦਸਵੰਧ ਦੇ ਕੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ‘‘ਦੇ ਮੀਲ ਜਾਣ’’²⁵ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੁਰਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਮੱਤੀ 23:23)। ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਪਾਠ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਆਇਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ: ‘‘ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੂਰੇ ਕਰ ਚੁਕੇ ਤਾਂ ਕਹੋ ਭਈ ਅਸੀਂ ਨਿਕੰਮੇ ਬੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸੀ ਅਸਾਂ ਉਹ ਕੀਤਾ’’ (ਲੂਕਾ 17:10)। ਜੇ ਅਸੀਂ ਬਚਾਏ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ; ਸਾਡਾ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਕਹਾਉਤਾਂ 3:5)।

ਫ਼ਰੀਸੀ ਦੀ ਦੁਆ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਖਾਮੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ‘‘ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਿਆ’’ (ਲੂਕਾ 18:9)। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਮੈਂ ਹੋਰਨਾਂ ਵਾਂਗੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ’’ (ਆਇਤ 11)। ਮੇਰੀ ਗ੍ਰੀਕ ਇੰਟਰਲੀਨੀਅਰ ਬਾਈਬਲ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਉਸ ਨੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ‘‘ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।’’ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ‘‘ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਫ਼ਰੀਸੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ [ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਟੇਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ] ਇਹ ਹਨ।’’

ਅਸੀਂ ਇਸ ਫ਼ਰੀਸੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਰਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਾਂ ਵੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ, ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਉਹ ਦੁਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸੀ ‘‘ਕੋਈ ਧਰਮੀ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ’’ (ਰੋਮੀਆਂ 3:10)।

ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ: ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਲਾਲ ਕੀੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਲਾਲ ਕੀੜੀਆਂ ਚੌਥਾਈ ਇੰਚ ਲੰਮੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।²⁶ ਫਿਰ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ‘‘ਖੰਡ ਵਾਲੀਆਂ ਕੀੜੀਆਂ’’ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਛੋਟੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਕੀੜੀਆਂ ਜੋ ਇੰਚ ਦੇ ਅਠਵੇਂ ਭਾਗ ਤੋਂ ਵੀ ਛੋਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਦੀ ਕਦੀ ਖਾਣੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਘਰ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।²⁷ ਇਕ ਲਾਲ ਕੀੜੀ ਅਤੇ ਆਮ ਕੀੜੀ ਦੇ ਸੜਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਖੜੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ। ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਲਾਲ ਕੀੜੀ ਆਪਣਾ ਐਂਟੀਨਾ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ (ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ): ‘‘ਪ੍ਰਭੂ, ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਦੂਜੀਆਂ ਕੀੜੀਆਂ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ— ਉਸ ਛੋਟੀ ਆਮ ਵਾਲੀ ਕੀੜੀ ਵਰਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਉੱਥੇ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਹਾਂ।’’ ਉਸ ਲਾਲ ਕੀੜੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਬੋਲ ਨਿੱਕਲੇ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਉੱਧਰੋਂ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਸੜਕ ਦੇ ਕੰਢੇ-ਕੰਢੇ ਤੁਰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਲਾਲ ਕੀੜੀ ਅਤੇ ਖੰਡ ਵਾਲੀ ਕੀੜੀ ਨੂੰ ਮਿੱਧ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਿੱਧੀ ਹੈ: ਲਾਲ ਕੀੜੀ

ਆਮ ਕੀੜੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਹ ਛੋਟੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ‘‘ਤੁੱਛ’’ ਹਾਂ (ਦਾਨੀਏਲ 4:35)। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ‘‘ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਨਾ ਕਿੰਨੀ ਮੂਰਖਤਾ ਹੈ।’’

ਦੁਆ ਨੰਬਰ 2: ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ

ਯਿਸੂ ਨੇ ਫਰੀਸੀ ਦੇ ਘਮੰਡ ਅਤੇ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹਲੀਮੀ ਵਿਚ ਫਰਕ ਵਿਖਾਇਆ। ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ‘‘ਦੂਰ ਖੜਾ ਰਿਹਾ’’ (ਲੂਕਾ 18:13ਉ)। ਉਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦਕਿ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ‘‘ਨਾ ਚਾਹਿਆ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਅਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਚੁੱਕੇ’’ (ਆਇਤ 13ਅ)। ਲੋਕ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਹਨ (ਜ਼ਬੂਰ 123:1, 2), ਪਰ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ, ਉਹ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਖੜਾ ਸੀ।^{੨੮} ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਵੀ ਪਿੱਟੀ (ਲੂਕਾ 18:13੯), ਜੋ ਡੂੰਘੇ ਅਫਸੋਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਪੂਰਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ (ਨਹੂਮ 2:7; ਲੂਕਾ 23:48)।^{੨੯} ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦੀ ਦੁਆ ਸੁਣੀ ਵੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਫਰੀਸੀ ਵਾਂਗ, ਉਸ ਨੇ ਦੁਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਰੀਸੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਦੁਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਤੇ ਸੀ ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਸੀ! ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟੀ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਣਦੀ ਹੈ^{੩੦} ਕਿ ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ!’’ (18:13ਸ)।

ਫਰੀਸੀ ਦੇ ਉਲਟ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਬੁਰੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਉੱਠ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ; ਉਸ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪੀ ਹੈ।^{੩੧} ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ KJV ਵਿਚ, ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ’’ ਹੈ; ਪਰ ਮੂਲ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ‘‘ਪਾਪੀ’’ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਉਪਧਦ (‘‘the’’) ਆਉਂਦਾ ਹੈ। NASB ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇਹ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਪ ਦਾ ਚਰਮ ਮੰਨ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਸਭ ਪਾਪੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੌਲੁਸ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਬੰਧ ਜਾਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ‘‘ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ’’ ਮੰਨਿਆ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:15)।^{੩੨}

ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਰਾਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਪਾਪੀ ਹਨ (ਰੋਮੀਆਂ 3:23)। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਬੁਰਾ ਪਾਪੀ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੁਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ (ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ), ‘‘ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਮੀ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਫਰੀਸੀ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।’’ ਪਵਿੱਤਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਾ ਉਮੀਦ, ਬੇਸਹਾਰਾ ਅਤੇ ਨਿਕੰਮਾ ਪਾਇਆ। ਯਸਾਯਾਹ ਨਬੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਵੇਖਿਆ’’ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਕਾਰ ਉੱਠਿਆ ਸੀ, ‘‘ਹਾਇ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੱਸ ਹੋ ਗਿਆ! ਮੈਂ ਜੋ ਭਰਿਸ਼ਟ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਭਰਿਸ਼ਟ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹਾਂ!’’ (ਯਸਾਯਾਹ 6:1, 5)।

ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਧਨ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਕਾਮਯਾਬੀ, ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦਯਾ ਮੰਗੀ ਸੀ: ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਦਯਾ ਕਰ।’’ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਕਥਨ ‘‘ਦਯਾ ਕਰ’’ ਵਿਚ ‘‘ਰਹਿਮ’’ ਲਈ ਆਮ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਥਾਂ, ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ‘‘ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਅਣਜਾਣ ਭਾਸ਼ਾ’’ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਸਦੀ ਥਾਂ, ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ‘‘ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਓਪਰੀ ਭਾਸ਼ਾ’’ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਮਨਾਉਣਾ’’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।³³

‘‘Propitiate’’ ਇਕ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ‘‘ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ’’ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਦੀ ਬਾਈਬਲੀ ਧਾਰਣਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਤੋਂ ਖੁਦਾ ਪਾਪ ਨੂੰ ਬੁਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ (ਰੋਮੀਆਂ 1: 18); ਪਾਪ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣੀ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 6: 23ਉ; ਗਲਾਤੀਆਂ 6: 7)। ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਰੋਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਸਕੇ (ਰੋਮੀਆਂ 1: 18; 3: 9, 10; ਯਸਾਯਾਹ 64: 6)। ਖੁਦਾ ਨੇ ਪਾਪ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ (ਲੇਵੀਆਂ 1: 3, 5; ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9: 22)। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪਾਪਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਲੀਬ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15: 3)।

ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਆਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।³⁴ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ‘‘ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨਾ’’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਾਪ ਦੇ ‘‘ਬੇਹੱਦ ਪਾਪ ਭਰੇ’’ ਅਤੇ ਮਾਫ਼ੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲਿਆ।³⁵ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਭਾਰ ਹੇਠ ਦੱਬੇ ਹੋਏ (ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 40: 12), ਉਸਨੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪੁਕਾਰਿਆ: ‘‘ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ!’’ (ਲੂਕਾ 18: 13)।

ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪਰਤਾਪ’’ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਂ (ਰੋਮੀਆਂ 3: 23)। ‘‘ਜੇ ਆਖੀਏ ਭਈ ਅਸਾਂ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਵਚਨ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ’’ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1: 10)। ਅਸੀਂ ਸਭ ਮੌਤ ਅਰਥਾਤ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਲਈ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਹਕਦਾਰ ਹਾਂ (ਰੋਮੀਆਂ 6: 23; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 20: 14)। ਖੁਦਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਫਲੱਡਲਾਈਟ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਉੱਘੜ ਆਉਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਸਭ ਦਯਾ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ਰਹੇ ਹਾਂ: ‘‘ਹੇ ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਪਾਪੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰ।’’

ਦੋ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

ਖ਼ਤਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ: ‘‘ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ’’ (ਲੂਕਾ 18: 14ਉ)। ਅਰਥਾਤ ‘‘ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।’’

ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੰਬਰ 1: ਫ਼ਰੀਸੀ

ਮਸੀਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫ਼ਰੀਸੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਬਲ ਆਦਮੀ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ

ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਖ਼ਤਮ ਉਸ ਨੇ ਇਸਦਾ ਉਲਟ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ: ‘ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹ (ਭਾਵ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ) ਧਰਮੀ ਠਹਿਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਿਆ’ (ਆਇਤ 14ੳ, ਅ)। ਫ਼ਰੀਸੀ ਜੋ ਕਿ ‘ਦੂਜਿਆਂ’ ਦੀ ਬਦਖੋਈ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ‘ਦੂਜੇ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਉਹ’ ਆਖ ਕੇ ਉਹਦਾ ਦਰਜਾ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ।’ ਆਇਤ 14 ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰੀਸੀ ਕੁਧਰਮੀ ਠਹਿਰ ਕੇ ‘ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਿਆ।’

ਫ਼ਰੀਸੀ ਹੈਕਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੀ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਆਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋ ਕੇ ਉਸਨੇ ‘ਦੁਆ ਹੀਣ ਦੁਆ’ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਾਈਕਲ ਵਿਲਕੋਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਦੁਆ ‘ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਲੱਦੀ ਹੋਈ ਸੀ’ ਕਿ ਇਹ ‘ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਆਪੇ ਉੱਡ ਕੇ ਚਲੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਪਏ।’³⁶ ਰਿਚਰਡ ਟਰੈਂਚ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧੂਫ਼ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਵਾਂਗ ਉੱਪਰ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਫ਼ਰੀਸੀ ਦੀ ਦੁਆ ‘ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਧੂਆਂ ਪੈਣ’ ਵਾਂਗ ਲੱਗੀ ਸੀ।³⁷

ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਲਈ ਥਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਆਰ ਸੀ. ਐਚ. ਲੈਂਸਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ ‘ਭਰੇ ਹੋਏ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਾ’ ਸਕਦਾ।³⁸ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਚਣਹਾਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਫ਼ਰੀਸੀ ਕਿੰਨਾ ਦੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ‘ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ’ (ਆਇਤ 14ੳ)।

ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੰਬਰ 2: ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ

ਉਸ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ‘ਹੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ’? ਉਹ ‘ਧਰਮੀ ਠਹਿਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਿਆ’ (ਆਇਤ 14)। ਉਸ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ; ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਧਰਮ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ; ਉਸ ਦੇ ਪਾਪ ਧੋਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਜ਼ਬੂਰ 51: 1, 2)। ‘ਜਿੰਨਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਲਹਿੰਦੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ’ ਓਨੇ ਹੀ ਦੂਰ ਉਸ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ (ਜ਼ਬੂਰ 103: 12)। ‘ਘਮੰਡ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਫ਼ਰੀਸੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਕੂਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ।’³⁹

ਜੀ. ਕੈਂਪਬੈਲ ਮੋਰਗਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ‘ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦਮੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫੇਰ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।’⁴⁰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪਾਪ ਨਾਲ ਲੱਦਿਆ ਹੋਇਆ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਮਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਲੂਕਾ 18: 14)।

ਸਾਰ

ਹੁਣ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਹੋ ਜਾਣ। ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ:

- ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ? ਪ੍ਰਭੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾਉਂਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ ਦੁਆਵਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਦੁਆ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਦੁਆ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ ਸੰਭਵਨਾਵਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ: ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛੋ, ‘ਜੇ ਮੈਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਾ ਹੋਵਾਂ, ਇਸੇ ਹਾਲ ਵਿਚ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?’

ਕਲੋਵਿਸ ਜੀ. ਚੈਪਲ ਨੇ ਡਾ. ਮੈਕਲਿਉਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ ਹੈ।⁴¹ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਨਿਰਸੁਆਰਥ ਭਾਵ ਨਾਲ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਥੱਕ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਵੇ। ਦੋਸਤ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ 14 ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਵਚਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੈਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇੱਧਰ ਲਿਆ, ਮੈਂ ਉਹ ਵਚਨ ਕੱਢਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹਰ ਰਾਤ ਪੜ੍ਹਦਾ ਆਇਆ ਹਾਂ।’ ਜਦ ਉਸ ਦੋਸਤ ਨੇ ਬਾਈਬਲ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਲੂਕਾ 18:13 ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ: ‘ਪਰ ਉਸ ਮਸੂਲੀਏ ਨੇ ਕੁਝ ਫ਼ਰਕ ਨਾਲ ਖੜੇ ਕੇ ਔਨਾ ਵੀ ਨਾ ਚਾਹਿਆ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਵੱਲ ਚੁੱਕੇ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਪਿੱਟਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹੇ ਪਰਮੇਸੁਰ, ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ!’ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਪੀ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।’ ਲੂਕਾ 18:13 ਸਿਰਫ਼ ਡਾਕਟਰ ਮੈਕਲਿਉਰ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੋਈ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਦਯਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੇ ਦਯਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ⁴² ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਦਯਾ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਦਿਓ: ‘ਹੇ ਪਰਮੇਸੁਰ, ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ!’

ਨੋਟਸ

ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਰਮਨ ਨੂੰ ‘ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ’ ਜਾਂ ਬਹੁਤਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਿਰਲੇਖ ‘ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ’ ਨਾਂਅ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਲੋਵਿਸ ਜੀ. ਚੈਪਲ ਨੇ ਇਸ ਵਚਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰਮਨ ਨੂੰ ‘ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਦੁਆ’ ਆਖਿਆ (*ਸਰਮੰਜ਼ ਫ਼ਰਾਮ ਦ ਪੈਰੋਬਲਜ਼* ਵਿਚ)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ‘ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ’ ਨੂੰ ਕਿੰਗ ਜੇਮਸ ਵਰਜਨ ਵਿਚ ‘ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ’ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਮਨ ਵਿਚ ‘ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ’ ਅਤੇ ‘ਟੈਕਸ ਲੈਣ ਵਾਲਾ’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।²ਯਿਸੂ ਨੇ ਲੂਕਾ 18: 14ਅ ਦੀ ਸਚਿਆਈ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 14: 11; ਮੱਤੀ 23: 12)।³ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਾਕ ‘ਸਮਾਜਿਕ ਪੌੜੀ’ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।⁴ਹੈਕਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਯਹੂਦੀ ਉੱਥੇ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜਦਕਿ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੈਕਲ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।⁵ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਆ ਲਈ ਇਹ ਇਕੱਠ ਦਿਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਯਹੂਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਜਦ ਮਨ ਕਰੇ ਦੁਆ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।⁶ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, 1 ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸਫ਼ਾ 124 ਤੇ ਹੈਕਲ ਦਾ ਰੇਖਾਚਿੱਤਰ ਵੇਖੋ।⁷ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਤੇ ਆਮ ਚਰਚਾ ਲਈ ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, 1 ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪਾਠ ‘ਸੰਸਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਆਇਆ’ ਸਫ਼ਾ 72 ਤੇ ਵੇਖੋ।⁸ਕਈਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ (ਲਗਭਗ 60-65 ਈਸਵੀ), ਫ਼ਰੀਸੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਅੰਦਰ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 15: 5) ਅਤੇ ਬਾਹਰ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 23: 6) ਦੋਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਗੜਬੜੀ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਸਨ।⁹ਸਾਰੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 23: 14), ਪਰ ਇਸ ਫ਼ਰੀਸੀ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।¹⁰ਯਿਸੂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਪਰ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਫ਼ਰੀਸੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

¹¹ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ‘ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ’ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਣੇ ਦੇ ਬਗੈਰ ਰਹਿ ਕੇ (ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖ ਕੇ) ਕਰਦੇ ਸਨ। ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਇਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਛੁੱਟ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਰੋਜ਼ੇ ਦੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਕੌਮੀ ਦਿਨ ਜੋੜ ਲਏ ਸਨ।¹²ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਮੂਸਾ ਸੋਮਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੀਨੈ ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੀਰਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉੱਤਰਿਆ ਸੀ।¹³ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ‘ਪਬਲੀਕਨ’ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਬ ਭਾਵ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦਾ ਠੇਕਾ (ਜੋ ਬਾਰ ਜਾਂ ਅਹਾਤੇ/ਹੋਟਲ ਦਾ ਮੇਲ ਹੈ) ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਮੈਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਪਬਲੀਕਨ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਕ ਭਾਗ ਲੈਣ ਆਈ ਇਕ ਔਰਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਈ ਜਦ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਇਕ ਪਬ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।¹⁴‘IRS’ ਇੰਨਕਮ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਏਜੰਸੀ ‘ਇੰਟਰਨ ਰੈਵਿਨਿਊ ਸਰਵਿਸ’ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।¹⁵ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਐਂਡ ਜੀਜ਼ਸ ਸੈਂਡ* (ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਵੈਸਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1970), 101. ¹⁶ਨੀਲ ਆਰ. ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਦ ਪੈਰੇਬਲ ਆਫ ਜੀਜ਼ਸ*, ਪਾਰਟ 2 (ਆਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਆਰ. ਬੀ. ਸਵੀਟ ਕੰ., 1965), 46. ¹⁷ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ (ਰੋਮੀ ਸਰਕਾਰ) ਦੇ ਹੱਥ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ।¹⁸ਇਸ ਲਈ ਲੋਕ ਇੰਨੇ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ‘ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਾਪੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸਤ’ ਸੀ (ਮੱਤੀ 11: 19; KJV)।¹⁹ਲਾਈਟਫੁਟ, 46. ²⁰ਇਹ ਵਾਕ ਕਲੋਵਿਸ ਜੀ. ਚੈਪਲ, *ਸਰਮੰਨ ਆਫ ਦ ਪੈਰੇਬਲਜ਼* (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਅਬਿੰਗਡਨ- ਕੋਕਸਬਰੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1933), 106 ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
²¹ਮੱਤੀ 6: 7 ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 20: 47)।²²ਵਾਜ਼ਬ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ‘ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ’ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹੋ।²³ਗਲੈਨ ਪੇਸ, ‘ਦ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਪ੍ਰੋਅਰ’ ਜੁਡਸੇਠੀਆ ਚਰਚ ਆਫ ਕ੍ਰਾਈਸਟ, ਜੁਡਸੇਠੀਆ, ਆਰਕੈਂਸਾ 2000 ਵਿਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੰਦੇਸ਼।²⁴ਜਿਉਫਰੀ ਡਬਲਯੂ.

ਬ੍ਰੈਮਿਲੇ, ਸਧਾ. ਅੰਕ, 'ਵੂਮੈਨ,' ਦਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਬਾਈਬਲ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ, ਸੇਪ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1988), 4:1093-94. ²⁵'ਦੂਜਾ ਮੀਲ' ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਮੱਤੀ 5:41 ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ²⁶ਕੀੜੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਲਾਲ ਕੀੜੀਆਂ ਇਕ ਇੰਚ ਤਕ ਲੰਮੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ! ਜਿਸ ਨਸਲ ਦਾ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਬਚਪਨ ਦੀ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ²⁷ਇਹ ਦੋ ਆਮ ਕੀੜੀਆਂ ਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਇਕ ਅਵਿਗਿਆਨਿਕ ਵਰਣਨ ਹੈ। (ਕੀੜੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਲਾਲ ਕੀੜੀਆਂ 'ਬਦਬੂਦਾਰ' ਕੀੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ) ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀੜੀਆਂ ਦੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਵਾਕਫ਼ ਹੋਣ। ²⁸ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਉੱਥੇ ਲੋਕ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਲੂਕਾ 18 ਦੇ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੁਆ ਕਰਨਾ ਵਚਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ (ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੜਕ ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ) ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਪਰ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਣਾ ਹਲੀਮੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਭਟਕਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ²⁹ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਮਾਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਉਣਾ' ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ 'ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਕਾਬਲ ਸੀ' (ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਫਿਲਿਪ. ਵਾਈ. ਪੈਂਡਲਟਨ, ਦ ਫੋਰਫੋਲਡ ਗੋਸਪਲ ਆਰ ਏ ਹਾਰਮਨੀ ਆਫ਼ ਦ ਫੋਰ ਗੋਸਪਲਜ਼ [ਸਿੰਸਿਨਾਟੀ: ਸਟੈਂਡਰਡ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1914], 537)। ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਸੰਕੇਤਕ ਕੰਮ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਚਮੁਚ ਛੇੜਨਾ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਕੁਝ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ। ਦੇਹ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਹੈਕਲ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6:19) ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ³⁰ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦੁਆ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਸ਼ਬਦ ਹਨ।

³¹ਗਲੈਨ ਪੇਸ ਨੇ ਇਕ ਔਰਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜੋ 'ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ' ਅਤੇ ਦੁਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਈ। ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਇਕ ਔਰਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲੀ ਕਿ ਸਭ ਤਕ ਉਸਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ, 'ਪਰ ਸਾਰੀ ਗਲਤੀ ਉਸੇ ਦੀ ਹੈ!' ³²1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:15 ਵਿਚ ਪਾਪੀਆਂ ਦਾ 'ਸਰਦਾਰ' ਹੈ। ³³NASB ਵਾਲੀ ਮੇਰੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ 'ਜਾਂ, *propitious*' ਹੈ। ³⁴ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਚਰਚਾ ਵੇਖੋ। ³⁵ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 7:13; KJV. ³⁶ਮਾਈਕਲ ਵਿਲਕੋਕ, ਦ ਮੈਸਜ਼ ਆਫ਼ ਲੂਕ: ਦ ਸੇਵੀਅਰ ਆਫ਼ ਦ ਵਰਲਡ, ਦ ਬਾਈਬਲ ਸਪੀਕਸ ਟੁਡੇ ਸੀਰੀਜ਼ (ਡਾਊਨਰਸ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1979), 165. ³⁷ਰਿਚਰਡ ਸੀ. ਡ੍ਰੈੱਚ, ਨੋਟਸ ਆਨ ਦ ਪੈਰੋਬਲਜ਼ ਆਫ਼ ਅਵਰ ਲੌਰਡ (ਵੈਸਟਵੁਡ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ: ਫ਼ਲੈਮਿੰਗ ਐਂਡ. ਰੇਵਲ ਕੰ., 1953), 503. ³⁸ਆਰ. ਸੀ. ਐੱਚ. ਲੈਂਸਕੀ, ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਸੇਂਟ ਲੂਕ'ਸ ਗੋਸਪਲ (ਮਿਨਿਆਪੁਲਿਸ: ਆਗਸਬਰਗ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1946), 906. ³⁹ਪੋਸ। ⁴⁰ਜੀ. ਕੈਂਪਬੈਲ ਮੋਰਗਨ, ਦ ਪੈਰੋਬਲਜ਼ ਐਂਡ ਮੈਟਾਫੋਰਸ ਆਫ਼ ਅਵਰ ਲੌਰਡ (ਵੈਸਟਵੁਡ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ: ਫ਼ਲੈਮਿੰਗ ਐਂਡ. ਰੇਵਲ ਕੰ., 1942), 242.

⁴¹ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਬਿਸਾਇਡ ਦ ਬੋਨੀ ਬ੍ਰਾਇਰ ਬੁਸ਼ ਨਾਮਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸੀ। ਸਰਮਨਜ਼ ਫਰਾਮ ਦ ਪੈਰੋਬਲਜ਼, 113-114 ਵਿਚ ਚੈਪਲ ਦਾ ਵਰਜ਼ਨ। ⁴²ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਮਸੀਹੀ (ਮਰਕੁਸ 16:15, 16) ਅਤੇ ਗੁਆਚੇ ਹੋਏ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:22) ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ।